

***Effecten van evenementen
op de locatie van de
warenmarkt***

Hoofdbedrijfschap Detailhandel, mei 2004

INHOUD

Voorwoord	5
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Onderzoeksopgave	7
1.3 Onderzoeksaanpak	8
2 Rode draad en aanbevelingen	10
2.1 Rode draad	10
2.2 Aanbevelingen	11
3 Amersfoort: markt en Keistad Jazz/Proef Amersfoort	14
3.1 De huidige marktsituatie	14
3.2 De evenementen: Keistad Jazz en Proef Amersfoort	15
4 Groningen: markt en diverse evenementen	17
4.1 De huidige marktsituatie	17
4.2 De evenementen: kermis en diverse andere	18
5 Helmond: markt en kermis	21
5.1 De huidige marktsituatie	21
5.2 Het evenement: de kermis	22
6 Middelburg: markt en ijsbaan	24
6.1 De huidige marktsituatie	24
6.2 Het evenement: de ijsbaan	25
7 Zoetermeer: markt en Zoetermeer Culinair	26
7.1 De huidige marktsituatie	26
7.2 Het evenement: Zoetermeer Culinair	27

VOORWOORD

In dit rapport staan de resultaten van een onderzoek dat het bureau Goudappel Coffeng in opdracht van de afdeling Markt-, Straat- en Rivierhandel (MSR) van het Hoofdbedrijfschap Detailhandel (HBD) heeft uitgevoerd. Aanleiding voor het onderzoek waren signalen van de kant van de markthandel dat in steeds meer gemeenten en per gemeente vaker sprake is van marktverplaatsingen voor (eenmalige of frequent terugkerende) evenementen. Deze verplaatsingen leiden in de praktijk tot conflicten tussen de markthandel enerzijds en de gemeente en organisatoren anderzijds.

Goudappel Coffeng heeft de effecten en mogelijke aanknopingspunten in kaart gebracht voor de te volgen procedures en het vermijden van conflictsituaties. Inzicht in de effecten van evenementen op de (verplaatste) warenmarkt en op de secundaire voorzieningen heeft Goudappel Coffeng verkregen via vijf casestudies.

De resultaten en conclusies alsmede de beleidsmatige aanbevelingen vindt u terug in dit rapport "Effecten van evenementen op de locatie van de warenmarkt".

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In 2002 werden op 810 verschillende locaties in Nederland 940 markten gehouden (bron: HBD). In de meeste plaatsen met een warenmarkt ligt de marktlocatie in de directe nabijheid van winkels en andere commerciële voorzieningen (zoals horeca en dienstverlening). Uit onderzoek is gebleken dat de markt kan profiteren van de aanwezigheid van deze voorzieningen, maar zelf ook een belangrijke bijdrage levert aan de attractiviteit van een winkelgebied. Juist door de synergie van voorzieningen als markt, winkels en horeca kan de concurrentiepositie van een stads- of winkelcentrum aanzienlijk worden versterkt.

Het marktterrein is vaak door de situering (bijvoorbeeld in een stadscentrum of in/naast een buurt- of wijk-winkelcentrum) een aantrekkelijke locatie. Niet alleen aantrekkelijk voor het houden van een warenmarkt, maar ook voor andere activiteiten en evenementen. Dit kunnen frequent terugkerende evenementen zijn (zoals bijvoorbeeld een kermis of jazzfestival), waarvan datum en frequentie bij eenieder bekend zijn. Maar het kan ook gaan om eenmalige evenementen (zoals bijvoorbeeld een golfclinic of een ijsbaan), waarvan soms niet alle belanghebbers tijdig op de hoogte zijn.

De afdeling MSR (Markt-, Straat- en Rivierhandel) van het HBD krijgt van de kant van de markthandel signalen dat in steeds meer gemeenten én per gemeente vaker sprake is van marktverplaatsingen voor (eenmalige of frequent terugkerende) evenementen. Vaak zijn de marktverplaatsingen niet specifiek in de marktverordening geregeld. Exacte aantallen zijn niet bekend, maar gezien de toenemende betekenis van leisure-activiteiten mag verwacht worden dat dergelijke verplaatsingen in de toekomst wellicht nog vaker zullen voorkomen.

Bij een marktverplaatsing wordt de markt verplaatst naar een andere, in het algemeen minder aantrekkelijke locatie of wordt hij zelfs afgelast. In de praktijk leidt dit tot conflicten tussen de markthandel enerzijds en de gemeente en organisatoren van evenementen anderzijds. Bij een toename van het aantal evenementen moet ook rekening worden gehouden met een toename van het aantal conflictsituaties rondom marktverplaatsingen.

1.2 ONDERZOEKSOPGAVE

De gemeente kan (als organisator van de markt) zich bij conflicten beroepen op de marktverordening, waarin is opgenomen dat bij dringende redenen de markt verplaatst kan worden, zowel qua locatie als eventueel qua marktdag. In juridische zin maar ook vanuit het oogpunt van de ruimtelijke ordening rijst dan de vraag wat als dringende redenen beschouwd kan worden. Om daar een antwoord op te geven is het wenselijk in breder perspectief te kijken naar de effecten van evenementen op zowel de (verplaatste of afgelaste) warenmarkt als op de gevestigde voorzieningen. Daarvoor is ook inzicht nodig in de eventuele meerwaarde van de evenementen.

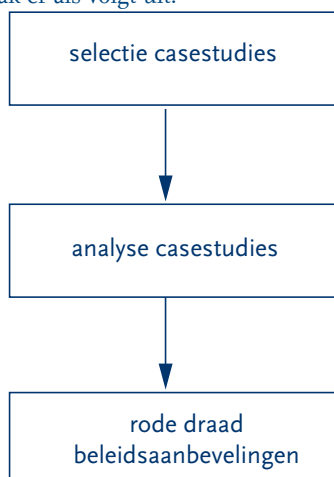
In dit onderzoek wordt getracht meer duidelijkheid te bieden over genoemde effecten en mogelijk tevens aanknopingspunten te vinden voor te volgen procedures en het vermijden van conflictsituaties. De centrale opgave voor het onderzoek is als volgt geformuleerd:

Het in kaart brengen van mogelijke effecten en knelpunten in de relatie tussen warenmarkt enerzijds en evenementen anderzijds, waarna aan de hand van gemeenschappelijke knelpunten, problemen en oplossingsrichtingen aanbevelingen kunnen worden gedaan ten aanzien van toekomstig beleid.

1.3 ONDERZOEKSAANPAK

Om duidelijkheid te verkrijgen omtrent de effecten van evenementen op zowel de (verplaatste of afgelaste) warenmarkt als op de sedentaire voorzieningen zijn vijf casestudies uitgevoerd, waaruit een beeld kan worden geschetst van de effecten en knelpunten in de relatie tussen warenmarkt/winkels enerzijds en evenementen anderzijds. Van belang daarbij is vooral de uit deze casestudies naar voren komende lijn ('een rode draad') van gemeenschappelijke knelpunten, problemen en oplossingsrichtingen.

Schematisch ziet de gehanteerde aanpak er als volgt uit:

SELECTIE CASESTUDIES

Uitgangspunt van de selectie was dat de cases een zo duidelijk en breed mogelijk beeld moeten verschaffen van de problematiek. Daarom is er gekozen voor verschillende typen markten (qua omvang, situering en marktijd) en evenementen.

In overleg met vertegenwoordigers van de CVAH in de afdeling MSR zijn de volgende cases geselecteerd:

- Amersfoort
- Groningen
- Helmond
- Middelburg
- Zoetermeer

ANALYSE CASESTUDIES

Per case wordt eerst een globaal beeld van de lokale marktsituatie geschetst. Daarna wordt dieper ingegaan op de gevolgde procedure en de gesignaleerde knelpunten. Door middel van gesprekken met betrokkenen is per case een reconstructie gemaakt van de gebeurtenissen die zich hebben afgespeeld (of nog steeds afspelen) rond de organisatie van het betreffende evenement. De in de volgende tabel vermelde personen hebben aan deze gesprekken medewerking verleend.

Tabel 1.1: Geïnterviewde personen

case	namens de gemeente	namens de markt	namens gevestigde ondernemers en/of organisator
Amersfoort	dhr. T. Willebrands dhr. S.T. van Nijen	dhr. W.H. van Beek	dhr. D. van Dodeweerd
Groningen	dhr. J.L. Muller	dhr. G.J.H. van Houwelingen dhr. K.T. Quadir	*)
Helmond	dhr. C. Hagelaar	dhr. T. Lier	dhr. M. de Wit
Middelburg	dhr. J.A.W. de Wolf	dhr. W.A. de Smit mw. L. van Noort	*)
Zoetermeer	dhr. D. van Harten	mw. J.P. v.d. Meij dhr. M. Huisman	dhr. W. Blansjaar

*) geen gesprekken gevoerd vanwege:

- Groningen: geringe directe betrokkenheid van de ondernemers
- Middelburg: onbereikbaarheid vertegenwoordiger SEM (Stichting Evenementen Middelburg)

Tevens is gesproken met de heer M.C. van Meppelen Scheppink (van advocatenkantoor Moree Gelderblom), die in verschillende gerechtelijke procedures (onder andere in Helmond en in Zoetermeer) de vertegenwoordiger van de CVAH is (of is geweest).

RODE DRAAD EN BELEIDSAANBEVELINGEN

Uit de casestudies is, naast de per situatie (sterk) verschillende aspecten, een lijn (een rode draad) gehaald van gemeenschappelijke knelpunten, problemen en oplossingsrichtingen. Aan de hand van deze rode draad worden beleidsmatige aanbevelingen gedaan ten aanzien van bijvoorbeeld procedures, communicatie, verbeteringsmogelijkheden en beperking negatieve effecten. Op basis van de geconstateerde positieve en negatieve effecten voor de markt en de in de directe omgeving gevestigde voorzieningen wordt tevens een meer afgewogen oordeel gegeven over wat vanuit distributieplanologisch oogpunt wel (of juist niet) als dringende reden (zoals opgenomen in de marktverordening) voor verplaatsing van de markt kan worden beschouwd.

LEESWIJZER

Allereerst wordt aangegeven wat de uit de cases naar voren gekomen lijn van gemeenschappelijke aspecten (rode draad) is en worden daarop gebaseerde aanbevelingen gedaan (hoofdstuk 2). In de daaropvolgende hoofdstukken (3 t/m 7) wordt in alfabetische volgorde van de plaatsnamen nader ingegaan op de geselecteerde cases.

2 RODE DRAAD EN AANBEVELINGEN

2.1 RODE DRAAD

De belangrijkste aspecten die in alle of bijna alle geselecteerde cases naar voren kwamen (de rode draad) worden in deze paragraaf genoemd.

POSITIEVE EFFECTEN VAN DE EVENEMENTEN

De gevestigde ondernemers (detailhandel, horeca) vinden dat de genoemde evenementen een positieve bijdrage leveren aan de attractiviteit van het centrum ('draagt in belangrijke mate bij aan een bruisend stadshart'). Wel wordt daarbij de kanttekening geplaatst dat dit positieve effect niet teniet mag worden gedaan door het verwijderen (niet door laten gaan, verplaatsen naar een locatie buiten het centrum) van de markt, die eveneens als belangrijke attractiefactor wordt beschouwd.

Door de markthandel wordt nauwelijks melding gemaakt van positieve effecten. Van de kant van de gemeenten is gewezen op eventuele extra omzetmogelijkheden voor (een deel van) de markt tengevolge van meer bezoekers en een andersoortig publiek tijdens een evenement. Vastgesteld kan worden dat er in de praktijk meestal weinig (positieve) wisselwerking is tussen markt en evenementen. Soms is dat niet mogelijk door te grote afstand in tijd en/of plaats, maar ook in andere gevallen wordt niet of nauwelijks ingespeeld op eventuele extra omzetmogelijkheden.

NEGATIEVE EFFECTEN VAN DE EVENEMENTEN

In alle gevallen leidt verplaatsing van de markt voor de kooplieden tot (aanzienlijke) derving van omzet. Natuurlijk niet overal en altijd voor elke koopman, maar wel (gemiddeld) voor de markt als geheel. Hoewel het omzetverlies (dat ook van andere factoren afhankelijk is) niet nauwkeurig is in te schatten, loopt het volgens de verzamelde informatie op van 20% tot circa 50% van de "normale" gemiddelde omzet (voor de gehele markt).

Het omzetverlies wordt vooral veroorzaakt doordat de consument "de weg naar de markt kwijt is". Verklarende factor daarbij is vooral de grotere afstand tot de alternatieve marktlocatie, die ruimtelijk veel minder goed aansluit op de centrumvoorzieningen. Daar komt soms nog bij dat de andere marktopstelling minder attractief is door een minder compacte of zelfs versnipperde opstelling. Een logische routing op de markt is dan niet meer aanwezig, waardoor makkelijker een deel van de markt wordt overgeslagen. Bovendien kan worden geconstateerd dat reeds een geringe verschuiving ten opzichte van de gebruikelijke opstelling leidt tot desoriëntatie bij de (vaste) klanten.

HET CREËREN VAN EEN WIN-WINSITUATIE

Door sommige gemeenten wordt getracht een win-winsituatie te creëren. Daarbij zou niet alleen het evenement moeten profiteren van de aantrekkingskracht van het centrum, maar de voorzieningen in het centrum ook van de aantrekkingskracht van het evenement. Voor de in het centrum gevestigde bedrijven (winkels, horeca) lukt dit wel (zie boven), maar voor de markt niet.

Het mogelijk positieve effect van het trekken van nieuwe bezoekers naar de markt (in combinatie met het evenement, mits daartoe de mogelijkheden qua situering en qua openingstijden aanwezig zijn) wordt ruimschoots tenietgedaan door het negatieve effect van de verplaatsing. Bovendien zijn de belangen van de markthandel enerzijds en de organisatoren van de evenementen anderzijds in het algemeen te tegenstrijdig om te komen tot samenwerking, bijvoorbeeld in de vorm van een gezamenlijke benadering (publiciteit en reclame) van de consument.

COMMUNICATIE EN OVERLEG

De tegenstrijdige belangen van de markthandel en de organisator van het evenement (en/of de gemeente) worden in sommige gevallen benadrukt en verscherpt door juridische procedures. Vaak is het bezwaar van de markt dat over evenementen en de daarbij horende verplaatsing door de gemeente onvoldoende of te laat gecommuniceerd wordt. Opvallend is echter dat, ook na juridische procedures, het overleg met de gemeente in de marktcommissie door de vertegenwoordigers van de markt steeds als goed en constructief wordt ervaren.

Ook indien er sprake is van regelmatig overleg, bestaat bij de marktvertegenwoordigers soms het gevoel dat er onvoldoende begrip is voor de problemen die verplaatsing voor de kooplieden met zich meebrengt.

PUBLICITEIT TEN AANZIEN VAN DE VERPLAATSING

In wisselende mate worden voorafgaand aan het evenement de consumenten op de hoogte gebracht van de verplaatsing van de markt. Soms is dat vrij uitgebreid (buitenreclame, kabelkrant, dagbladen), soms meer summier (gemeenteberichten). De kosten van deze publiciteit komen ten laste van de organisator van het evenement of van de gemeente.

GEMEENTELIJK BELEID T.A.V. DE MARKTVERPLAATSING

In Amersfoort is in de marktverordening opgenomen dat de markt maximaal twee keer (4 dagen) per jaar mag worden verplaatst ten behoeve van evenementen. Omdat de in de laatste jaren gebruikte alternatieve marktlocatie vanaf 2004 niet meer beschikbaar is, is een tijdelijk beleid ontwikkeld dat geldt totdat een nieuw evenementenplein (geschikt voor evenementen en/of als alternatieve marktlocatie) is voltooid. Daarom zal in de komende drie jaar de centrummarkt jaarlijks slechts voor een evenement (Proef Amersfoort) een keer (maximaal twee dagen: vrijdag en zaterdag) worden verplaatst.

In Helmond was bij verplaatsing van de markt tijdens de kermis (in het voorjaar en in de zomer) een deel van de binnenstad niet meer bereikbaar. Dit was een reden om in verband met de openbare orde en veiligheid de markt af te gelasten onder verwijzing naar de in de marktverordening genoemde dringende redenen. Een keer is de markt niet doorgegaan, daarna is de markt tijdens de kermis in afgeslankte vorm gehouden op een door de werkgroep Verzette Markten bepaalde alternatieve locatie. Er is geen beleid geformuleerd ten aanzien van verplaatsing tijdens eventuele andere evenementen.

In Groningen is een evenementenbeleid ontwikkeld dat in 1995 is vastgesteld en daarna meerdere keren is aangepast (voor het laatst in de in 2003 aangenomen nota "Feesten in balans"). Het beleid omvat duidelijke regels ten aanzien van de verplaatsing van de markt op de Grote Markt/Vismarkt ten behoeve van evenementen. De markt wordt verplaatst tijdens de kermissen (Meikermis en Zomerkermis) en daarnaast nog maximaal twee keer per markttag per jaar voor andere evenementen (die een bijzondere en kwalitatieve uitstraling moeten hebben). In Middelburg heeft de gemeente gebruik gemaakt van de in de marktverordening genoemde bevoegdheid om de opstelling en indeling van de markt te bepalen. Van belang is dat het hier ging om een andere opstelling op hetzelfde marktterrein (en strikt genomen dus niet om een marktverplaatsing). Een markttag per jaar wordt de markt tijdens de zomerkermis verplaatst naar een andere locatie.

In Zoetermeer is in de marktverordening opgenomen dat de zaterdagmarkt maximaal vijf keer per jaar verplaatst mag worden voor evenementen op het marktterrein met een bijzondere promotionele waarde. In de afgelopen jaren is de markt circa 3 keer per jaar verplaatst.

2.2 AANBEVELINGEN

OMZETVERLIES: REDEN VOOR BEHOEDZAAMHEID

Uit de reacties van de marktvertegenwoordigers is gebleken dat verplaatsing van de markt voor een evenement vrijwel altijd omzetverlies met zich meebrengt. Bovendien vinden evenementen vaak plaats in de qua weersomstandigheden gunstigste jaargetijden (voorjaar, zomer) met in principe goede omzetmogelijkheden voor de markt. Overigens wijzen ook onderzoeken naar verplaatsing van markten voor een langere periode uit dat verplaatsing (in eerste instantie) altijd gepaard gaat met omzetverlies.

Daarom dient de gemeente terughoudend en behoedzaam te zijn bij de beoordeling of de markt plaats moet maken voor een evenement. Dit kan bijvoorbeeld door het evenement een andere locatie aan te bieden, maar ook (zoals in Amersfoort) door het combineren van evenement en markt op dezelfde dag met aangepaste tijden (markt eerder stoppen, opbouw evenement efficiënter regelen).

Bij verplaatsing is een goede afweging tussen de verschillende, soms tegenstrijdige belangen noodzakelijk. Een groot belang van de koopman is het realiseren van een goede omzet en daaraan gerelateerd het beperken van het negatieve omzeteffect dat een verplaatsing met zich meebrengt. Door gemeenten wordt regelmatig getwijfeld aan de omvang van het omzetverlies van de markt, waarbij bijvoorbeeld gewezen wordt op eventuele extra omzetmo-

gelijkheden tijdens evenementen. Voor de markt is het daarom van belang in voorkomende gevallen, waarin twijfels bestaan over de omvang van het omzetverlies en waarin door de kooplieden gewenste maatregelen om het verlies te beperken niet van de grond komen, nader te inventariseren wat de omvang van de gederfde omzet is. In het kader van het onderhavige onderzoek was het niet mogelijk daaromtrent min of meer "harde" gegevens te verzamelen. Het is aannemelijk dat meer concrete cijfers over de economische impact voor de markt gemeenten tot meer behoedzaamheid bij het verplaatsen van de markt zal brengen.

Overigens mag verwacht worden dat het duidelijke signaal dat uit dit onderzoek naar voren komt (verplaatsing van de markt betekent omzetverlies voor de kooplieden) reeds voldoende aanleiding is om de markt niet achteloos (letterlijk en figuurlijk) "opzij te schuiven". Gepleit moet worden voor een gemeentelijk beleid ten aanzien van evenementen. Dergelijk beleid dient regulerend te zijn en duidelijkheid te verschaffen aan de meest betrokken partijen: de kooplieden en de (potentiële) organisatoren van evenementen.

GEMEENTELIJK BELEID

Het is verklaarbaar dat voor het houden van evenementen het oog valt op de marktlocatie, die vaak centraal en gunstig ten opzichte van andere centrumvoorzieningen is gelegen. Evenementen op een dergelijke locatie kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de attractiviteit van een binnenstad. Niet alleen door de gevestigde ondernemers, maar ook door de marktkooplieden wordt onderschreven dat evenementen (soms) attractieverhogend kunnen werken. Omgekeerd hechten ook gemeenten en in de binnenstad gevestigde ondernemers belang aan de aanwezigheid (en aantrekkingskracht) van de markt.

In sommige situaties is het onvermijdelijk dat de markt van de vaste locatie (niet alleen marktterrein maar tevens openbare ruimte) moet wijken voor een evenement. Alle partijen (ook de markt) zijn het erover eens dat verplaatsing van de markt "moet kunnen". Uiteraard is het vooral de markthandel die daarbij aandringt op beperking van het aantal verplaatsingen en op een kritische toets van (de attractiviteit van) de te organiseren evenementen.

Het is belangrijk dat in een gedegen afweging een balans wordt gevonden tussen verplaatsing(en) van de markt (die als wekelijks of meerdere keren per week terugkerend evenement kan worden beschouwd) en het houden van (andere) evenementen. Dit is alleen mogelijk als er duidelijke spelregels zijn in de vorm van een door de gemeente ontwikkeld beleid ten aanzien van verplaatsing van de markt tijdens evenementen (zoals bijvoorbeeld in Groningen). Daarbij volstaat niet een beleid waarin slechts wordt verwezen naar een in de marktverordering (zonder nadere uitwerking) genoemde dringende reden voor verplaatsing. Dit dient gereserveerd te worden voor "echte" dringende redenen, bijvoorbeeld het verrichten van bestratings- en rioleringswerkzaamheden op het marktterrein.

In een duidelijk beleid ten aanzien van tijdelijke verplaatsingen moet uitgebreid worden stilgestaan bij de omstandigheden en voorwaarden waaronder de markt verplaatst kan/mag worden. Belangrijk is om bij het opstellen (en uitvoeren) van dergelijk beleid aandacht te besteden aan de volgende aspecten:

1. Kwaliteitstoets voor evenementen

Voordat besloten wordt de markt voor een bepaald evenement te verplaatsen, moet kritisch worden gekeken naar de attractiviteit van dat evenement. Dit kan worden gezien als een kwaliteitstoets voor evenementen: welk evenement heeft qua aantrekkingskracht en uitstraling een toegevoegde waarde voor de binnenstad en is die waarde groot genoeg om de markt - die zelf een belangrijke attractiefactor in het centrum is - (tijdelijk) te verdringen. De waardebepaling zal makkelijker zijn voor traditionele (vaak onomstreden) evenementen dan voor relatief nieuwe evenementen.

2. Alternatieve marktlocatie

Het is onvermijdelijk dat de locatie waar de markt tijdens de verplaatsing wordt gehouden in sommige opzichten minder gunstig is dan de vaste marktlocatie. Wel dient de alternatieve locatie aan een aantal minimale eisen te voldoen, die in gezamenlijk overleg kunnen worden vastgesteld. Belangrijk zijn in ieder geval ligging/zichtbaarheid, beschikbare ruimte en aanwezigheid van voorzieningen. Bij voorkeur moet er een goede wisselwerking (blijven) bestaan tussen markt en centrumvoorzieningen. Inventarisatie onder de kooplieden naar de belangstelling voor een plaats op de verplaatste markt geeft inzicht in de benodigde ruimte en

in de mogelijkheden om te komen tot een zo aantrekkelijk mogelijke (niet versnipperde) opstelling op de alternatieve locatie.

3. **Publiciteit**

Het is van belang dat de consument door middel van uitgebreide publiciteit (buitenreclame, lokale media) voldoende en tijdig wordt geïnformeerd over de datum van de verplaatsing en de plaats waar hij de markt op die dag kan vinden.

4. **Het maximum aantal dagen waarop de markt (per marktdag) jaarlijks verplaatst mag worden**

Voor bepaling van een maximum aantal dagen per jaar waarop voor het houden van een evenement op het marktterrein de markt naar een andere locatie verplaatst mag worden, kunnen uiteraard geen uniforme regels worden opgesteld. Per gemeente of woonplaats is maatwerk noodzakelijk. Voor een belangrijk deel zal dit afhankelijk zijn van het huidige aantal "vaste" en "losse" evenementen. Terwijl in de ene plaats vier verplaatsingen per jaar voor een markt normaal zijn, zijn in een andere plaats twee verplaatsingen wellicht al (te) veel. Impliciet houdt dit in dat voorzichtig zal moeten worden omgesprongen met uitbreiding van het aantal evenementen waarvoor de markt verplaatst moet worden.

5. **Spreiding in de tijd van het aantal dagen waarop de markt (per marktdag) jaarlijks verplaatst mag worden**

Indien een maximum aantal dagen per jaar waarop verplaatsing van de markt mogelijk is wordt vastgesteld, is er ook aandacht nodig voor de spreiding van deze dagen over het jaar. Om dit te bereiken dient te worden vastgelegd dat tussen de verplaatsingen een bepaald tijdsverloop (bijvoorbeeld 1 of 2 maanden, mede afhankelijk van het aantal verplaatsingen per jaar) is gelegen. Hiermee kan worden voorkomen dat in een kort tijdsbestek (bijvoorbeeld binnen een maand) vlak achter elkaar meerdere marktdagen worden gebruikt voor het houden van evenementen (waarvoor de markt moet wijken).

COMMUNICATIE

Communicatie is van eminent belang: partijen moeten met elkaar in gesprek zijn (en blijven) over alle belangrijke zaken (effecten, knelpunten, klachten, wensen) die aan een verplaatsing vastzitten.

Overleg tussen gemeente en marktvertegenwoordigers vindt in het algemeen plaats in de marktcommissie. Ten aanzien van evenementen dient dit overleg niet alleen gebruikt te worden voor aankondiging van de dag(en) waarop het evenement zal worden gehouden (of waarop meerdere evenementen in een bepaalde periode zullen worden gehouden), maar ook voor tijdig overleg over te verwachten knelpunten en, minstens zo belangrijk, voor evaluatie na afloop. Uiteraard kan overleg en evaluatie, indien de omstandigheden daarom vragen, ook ad hoc buiten de marktcommissie om plaatsvinden. Bij een evaluatie kan worden geïnventariseerd welke aspecten verbetering behoeven en welke wensen er dienaangaande bestaan. Dit biedt mogelijk aanknopingspunten voor te realiseren verbeteringen, die in de toekomst knelpunten kunnen voorkomen.

Zowel bij overleg vooraf als evaluatie achteraf moeten alle belanghebbenden (inclusief de organisator van het evenement) worden betrokken. Overleg met de organisator en/of gevestigde ondernemers is een uitgelezen mogelijkheid om na te gaan of er door meer wederzijdse wisselwerking een win-winsituatie kan worden gecreëerd (niet altijd mogelijk, want in belangrijke mate afhankelijk van aard en tijdstip van het evenement en situering van de alternatieve marktlocatie). De markt kan in bepaalde situaties bijvoorbeeld door acties inspelen op het (binnenkort te houden) evenement met het oogmerk nieuwe (extra) bezoekers te trekken.

3 AMERSFOORT: MARKT EN KEISTAD JAZZ/PROEF AMERSFOORT

3.1 DE HUIDIGE MARKTSITUATIE

In het centrum van Amersfoort wordt twee keer per week (op vrijdag en zaterdag) op de Hof een weekmarkt gehouden.

Tabel 3.1: De centrummarkt in Amersfoort

	marktdag: vrijdag	marktdag: zaterdag
aantal kooplieden *)	68	45
openingstijd **)	7u30 - 13u	9u - 17u
locatie	Hof	Hof

*) Bron: gemeente Amersfoort

***) Bron: Marktengids CVAH 2003

Het marktterrein (de Hof) is centraal in de binnenstad gelegen op korte afstand van de Langestraat (maar met een beperkte zichtrelatie met deze winkelstraat). De Hof kan getypeerd worden als een horecaplein (vooral avond-horeca), winkels zijn er nauwelijks gevestigd. Op deze locatie is er, vooral vanwege de geringe afstand tot de Langestraat (als een van de belangrijkste winkelstraten in het centrum) een goede wisselwerking met andere voorzieningen (winkels, horeca) mogelijk. Bovendien is er op de Hof sprake van een sfeervolle, historische ambiance.

De centrummarkt heeft uiteraard een belangrijke verzorgingsfunctie voor Amersfoort, maar evenals overig Amersfoort-centrum (met een omvangrijk op recreatief winkelen afgestemd winkelaanbod) ook een belangrijke functie voor de gehele regio Eemland.

Tabel 3.2: Branchering van de centrummarkt (vrijdag en zaterdag) in Amersfoort

Bron: gemeente Amersfoort

	vrijdag	zaterdag
LEVENS MIDDELEN	27 %	44 %
KLEDING/TEXTIEL	44 %	24 %
BLOEMEN EN PLANTEN	13 %	11 %
OVERIG	16 %	20 %

De branchering van de centrummarkt in Amersfoort (van de 68 vaste standplaatshouders op vrijdag respectievelijk de 45 vaste standplaatshouders op zaterdag) is vermeld in tabel 3.2. Op de vrijdagmarkt is de branchegroep kleding/textiel prominent aanwezig. Dit is vooral toe te schrijven aan een omvangrijk aanbod (15 standplaatsen) aan stoffen. Op beide marktdagen is ook de branche bloemen/planten sterk vertegenwoordigd. Op de markt op zaterdag ligt sterk de nadruk op de foodsector, waarbij vooral belangrijke trekkers als vis en groenten/fruit ruime keuzemogelijkheden bieden (elk 4 standplaatsen).

Naast de algemene warenmarkt op vrijdag en zaterdag zijn er nog twee thematische markten in het centrum van Amersfoort: een vismarkt op de Groenmarkt en een bloemenmarkt op het Lieve Vrouwekerkhof (beide op vrijdagochtend). Verder zijn er nog twee wijkmarkten: op donderdag in Kattenbroek (bij winkelcentrum Emiclaer) en op woensdag in Hoogland (bij winkelcentrum Kraailandhof).

3.2 DE EVENEMENTEN: KEISTAD JAZZ EN PROEF AMERSFOORT

DE EVENEMENTEN

Elk (voor)jaar (in mei) worden in Amersfoort twee evenementen gehouden: het culinaire evenement Proef Amersfoort en het jazzfestival Keistad Jazz. Beide evenementen vinden op de Hof plaats (Keistad Jazz tevens op andere locaties in de binnenstad). In 2003 is de markt voor Keistad Jazz verplaatst op zaterdag 10 mei en voor Proef Amersfoort op vrijdag 30 en zaterdag 31 mei.

DE PROCEDURE

Om evenementen meer mogelijkheden te geven op pleinen in de binnenstad is enkele jaren geleden besloten dat de Hof beschikbaar moet zijn voor het houden van belangrijke (aan de bekendheid en promotie van Amersfoort bijdragende) evenementen (ook op marktdagen). Dit stuitte op verzet van de vertegenwoordigers van de markt in de marktcommissie, die het aantal marktverplaatsingen tot een minimum wilden beperken. Na overleg in de marktcommissie is toen in de marktverordening opgenomen dat de centrummarkt (maximaal) vier dagen per jaar (dat wil zeggen: twee vrijdagen en twee zaterdagen) mag worden verplaatst. In 1995 is de markt voor het eerst twee keer (vier dagen) uitgeweken naar een alternatieve marktlocatie. De vaste uitwijkmogelijkheid voor de markt is sindsdien het Meursingterrein aan het Smallepad geweest. Hier is (was) voldoende ruimte om de totale markt te plaatsen.

Vanwege bebouwing is het Meursingterrein echter vanaf 2004 niet meer als (alternatief) marktterrein beschikbaar. Daarom is er recentelijk een nieuw B en W-voorstel gedaan ten aanzien van evenementen en marktverplaatsingen. Vanwege het belang van de markt voor de binnenstad en de wens (ook van de in de binnenstad gevestigde detailhandel en horeca) het aantal marktverplaatsingen zo veel mogelijk te beperken, zal het beleid gericht zijn op het combineren van evenementen met de markt. De marktcoopliden prefereren een eerdere sluiting van de markt (om een evenement tijd en ruimte te bieden voor voorbereidingen) boven verplaatsing. Met uitzondering van het evenement Proef Amersfoort zijn er voor de evenementen (zoals Keistad Jazz) mogelijkheden te vinden in programmering en voorbereiding om de markt zowel in omvang als in tijdsduur zo min mogelijk te beperken.

Derhalve zal in de komende drie jaar de markt op de Hof jaarlijks slechts een keer (maximaal twee dagen: vrijdag en zaterdag) verplaatst worden naar een andere locatie ten behoeve van het evenement Proef Amersfoort. Gekozen is voor deze periode van drie jaar, omdat ongeveer in 2006-2007 het Eemcentrum (inclusief een evenementenplein met een ruimte van minimaal 5.000 m²) voltooid is. Vanaf dan kunnen evenementen daar worden georganiseerd en/of kan die locatie als alternatieve marktlocatie worden gebruikt (daarover is nog geen duidelijkheid).

Voor de toekomstige marktverplaatsingen ten behoeve van Proef Amersfoort (gedurende twee dagen per jaar) moet nog een uitwijklocatie worden aangewezen. Hierbij wordt gedacht aan gebruik van de gemeentelijke evenemententerreinen, in 2004 waarschijnlijk de locatie Rubensstraat (ijsbaanterrein). Het ligt in de bedoeling elk jaar steeds uiterlijk in januari duidelijkheid te laten bestaan over de datum van de marktverplaatsing in het betreffende jaar.

De kosten voor het verplaatsen van de markt (geen kosten voor door de markthandel gederfde inkomsten) komen ten laste van de evenementen. Dit betreft bijvoorbeeld de (uitgebreide) publiciteit ten aanzien van de verplaatsing (wanneer en waar) in de vorm van buitenreclame en aankondiging in de media (kabelkrant, dagbladen).

KNELPUNTEN

Belangrijk nadeel van de marktlocatie Smallepad is de ligging aan de rand van (in plaats van midden in) het centrum. Door de afstand tussen de markt en de centrumvoorzieningen is er een beperkte wisselwerking tussen markt en winkels. Ook op de beoogde marktlocatie voor 2004 (Rubensstraat) zal dat het geval zijn. In 2004 zal de markt echter slechts voor een evenement (Proef Amersfoort) verplaatst worden (gedurende twee dagen: vrijdag en zaterdag).

Door vertegenwoordigers van de markt is aangegeven dat elke verplaatsing veel omzetverlies oplevert. Hoewel er steeds uitgebreide publiciteit over de marktverplaatsingen is geweest, blijkt een (groot) deel van de vaste klanten tijdens de verplaatsing toch de weg naar de markt "kwijt" te zijn. Dit betreft vooral de recreatieve bezoekers (die gewoonlijk winkelen in de binnenstad combineren met een bezoek aan de markt) en in iets mindere mate de doelgerichte bezoekers (die vooral komen voor foodaankopen). Vooral op vrijdag (met een ruim marktaanbod dat is afgestemd op recreatief winkelgedrag) zou het omzetverlies groot zijn.

Vanwege de geringe gebruiksfrequentie zal in de komende jaren slechts in beperkte mate worden geïnvesteerd in aanpassingen en voorzieningen voor de (tijdelijke) alternatieve marktlocatie (in 2004: Rubensstraat). Hoewel er een goede communicatie is tussen markt en gemeente, heeft bekendmaking van de data waarop de markt verplaatst moet worden soms pas in een laat stadium plaatsgevonden. Vanaf 2004 wordt getracht reeds in januari duidelijkheid te verschaffen over de data voor verplaatsing (tot 2007 alleen voor Proef Amersfoort).

4 GRONINGEN: MARKT EN DIVERSE EVENEMENTEN

4.1 DE HUIDIGE MARKTSITUATIE

In het centrum van Groningen wordt wekelijks van dinsdag tot en met zaterdag een markt gehouden. Op koopzondagen (maximaal 12 per jaar) is er ook markt op de Grote Markt (van 12 uur tot 17 uur). De centrummarkten (met wisselende omvang en branchering) worden gehouden op de locaties Grote Markt en/of Vismarkt. Dit zijn in het hart van de binnenstad gelegen pleinen, waar een goede wisselwerking tussen winkelvoorzieningen en marktkramen mogelijk is

Tabel 4.1: De centrummarkten in Groningen

	MARKTDAG:				
	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag
standplaatslengte *)	1.447 meter	234 meter	455 meter	1.185 meter	1.375 meter
openingstijd **)	8u - 17u	8u - 17u	12u - 21u	8u - 17u	8u - 17u
locatie	Vismarkt/ Grote Markt	Vismarkt	Grote Markt	Vismarkt/ Grote Markt	Vismarkt/ Grote Markt

*) Bron: gemeente Groningen

***) Bron: Marktengids CVAH 2003

Bij het vaststellen van de branchering is door de gemeente gekozen voor het aantal marktmeters (standplaatslengte) per branche (en niet voor het per marktplaats aanwijzen van een branche). De maximale standplaatslengte op de locaties Grote Markt (inclusief Tussen Beide Markten) en Vismarkt (inclusief A-Kerkhof) bedraagt 1.447 meter. Omvangrijk zijn de markten vooral op dinsdag, vrijdag en zaterdag (gesitueerd op zowel de Grote Markt als de Vismarkt), veel kleiner op woensdag (alleen op de Vismarkt) en donderdag (alleen op de Grote Markt). Opvallend is de grote omvang van de markt op dinsdag. Van oudsher zorgden de veemarkt en de graanbeurs in combinatie met de markt op deze dag voor veel bezoekers uit de regio.

Het centrum van Groningen kan getypeerd worden als een "gewestelijk-verzorgend centrum". Dat wil zeggen een centrum met niet alleen een functie voor de eigen inwoners maar ook voor de omliggende regio. Deze functie wordt vervuld op verschillende gebieden, zoals cultuur, horeca, onderwijs en zeker ook detailhandel (winkels en markten).

Tabel 4.2: Branchering van de centrummarkten in Groningen

Bron: gemeente Groningen

	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag
LEVENS MIDDELEN	31 %	56 %	25 %	33 %	49 %
KLEDING/TEXTIEL	26 %	19 %	22 %	17 %	15 %
BLOEMEN EN PLANTEN	18 %	9 %	9 %	16 %	19 %
OVERIG	26 %	16 %	44 %	34 %	18 %

De branchering van de centrummarkten in Groningen (niet gepercenteerd naar het aantal standplaatshouders, maar naar het aantal marktmeters per branche) is vermeld in tabel 4.2.

Op dinsdag heeft de markt een ruim aanbod aan stoffen, hetgeen tot uitdrukking komt in de sterke vertegenwoor-

diging van de branche kleding/textiel. De relatief kleine markt op woensdag bestaat voor het grootste deel uit foodaanbod, waaronder biologisch-dynamisch aanbod ("boerenmarkt"). De donderdagmarkt (gedurende de middag en koopavond) biedt vooral veel non-foodaanbod.

Op de vrijdag- en zaterdagmarkt is de branche kleding/textiel relatief (voor een centrummarkt van deze omvang) zwak vertegenwoordigd. Vooral op zaterdag is er een omvangrijk foodaanbod.

4.2 DE EVENEMENTEN: KERMIS EN DIVERSE ANDERE

DE EVENEMENTEN

In de binnenstad (Grote Markt/Vismarkt) wordt jaarlijks een groot aantal evenementen gehouden. Gestreefd wordt naar een gevarieerd evenementenprogramma. Tot de "vaste" evenementen worden gerekend:

- Koninginnedag (gemiddeld 1 à 2 dagen per jaar)
- Swingin' Groningen (jazzfestival, in juli, gemiddeld 4 dagen per jaar)
- Keiweek (Kommissie Eerstejaars Introductie, in augustus, gemiddeld 3 dagen per jaar)
- Gronings ontzet (28 augustus, gemiddeld 1 dag per jaar)
- Meikermis (in mei, gemiddeld 10 dagen per jaar)
- Zomerkermis (in augustus, gemiddeld 7 dagen per jaar)

Het gebied Grote Markt/Vismarkt is maximaal 50 dagen per jaar beschikbaar als evenemententerrein. Bovengenoemde "vaste" evenementen nemen gemiddeld ongeveer 26 dagen per jaar in beslag. Derhalve resteren ongeveer 24 dagen voor andere (incidentele) evenementen (zoals bijvoorbeeld Gironingen in 2002). De burgemeester kan nieuwe "vaste" evenementen toevoegen of de bestaande lijst aanpassen. Regelmatig (jaarlijks) terugkerende evenementen zijn Caraïbisch Carnaval en (Europees kampioenschap) Bobstart.

PROCEDURE

Groningen wil zich duidelijker als evenementenstad presenteren. Publiekstrekkende evenementen worden door de gemeente niet alleen van belang geacht vanwege de attractiviteit voor bezoekers en bewoners, maar ook vanwege de economische impact (een hogere omzet voor winkels en horeca). Wanneer het gaat om evenementen in de binnenstad levert dit enerzijds een (positieve) bijdrage aan de levendigheid en gezelligheid van het gebied, maar anderzijds nemen de klachten over de drukte in de binnenstad (te veel en te vaak herrie) van bewoners en werkenden toe. Om een goede balans te vinden tussen de verschillende aanspraken op levendigheid, rust en economische ontwikkeling en recht te doen aan diverse belangen en kwaliteiten van de stad is door de gemeente Groningen een evenementenbeleid ontwikkeld. Dit beleid is in 1995 vastgesteld en aangepast in 1998, 2000 en 2003.

In de nota "Alle dagen feest" (voor het laatst herzien in 2000 en tot stand gekomen na overleg met vertegenwoordigers van CVAH en Groningen City Club) is vastgelegd hoe vaak en wanneer de warenmarkt op de Grote Markt/Vismarkt ruimte maakt voor evenementen. Omdat er verschillende redenen waren voor evaluatie en bijstelling van het beleid is in maart 2003 als opvolger van deze nota door de gemeenteraad aangenomen de nota "Feesten in Balans". Doelstelling van deze beleidsnota is een kader te bieden voor de belangenafweging ten behoeve van het verlenen of weigeren van een evenementenvergunning.

Omdat de Grote Markt en de Vismarkt zijn aangewezen als marktplaats kunnen de regels omtrent de verplaatsing van de markt aanleiding zijn om een vergunning voor een evenement op de Grote Markt of Vismarkt te weigeren. Onder meer vanwege de economische belangen van de marktcoöpiënten op de Grote Markt/Vismarkt is in de APV (en in de nota "Feesten in Balans") de volgende regeling opgenomen:

- De warenmarkten op de Grote Markt, Vismarkt en Tussen Beide Markten worden verplaatst als in het centrum de Meikermis en de Zomerkermis worden georganiseerd voor de duur van de betreffende kermis inclusief de dagen die nodig zijn voor de op- en afbouw. De warenmarkten worden zo veel mogelijk verplaatst overeenkomstig de tekeningen voor de verplaatste warenmarkt en op basis van anciënniteit.
- Daarnaast zijn burgemeester en wethouders bevoegd om de warenmarkt op de Grote Markt per kalenderjaar maximaal twee keer per marktdag te verplaatsen voor een grootschalig evenement. Zij kunnen hiervoor nadere beleidsregels vaststellen.

B en W hebben nadere regels vastgesteld in de nota "Alle dagen feest". Met enige redactionele aanpassingen zijn deze regels overgenomen in de recente nota "Feesten in Balans". Deze regels luiden:

- Het aantal dagen dat de warenmarkt voor de Meikermis en de Zomerkermis wijkt wordt vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en is onder meer afhankelijk van de omliggende feestdagen en de duur van de op- en afbouw.
- De overige evenementen in het centrum worden in beginsel georganiseerd naast de warenmarkt of op de dagen dat de beide pleinen niet bezet zijn. De Grote Markt en de Vismarkt zijn bezet op dinsdag, vrijdag, zaterdag en koopzondagen. De Grote Markt (noordzijde) is daarnaast bezet op donderdag.
- De warenmarkt op de Vismarkt wordt in beginsel alleen voor de Meikermis verplaatst. De warenmarkt op de Grote Markt wordt verplaatst voor de Mei- en de Zomerkermis en kan daarnaast zo nodig ten behoeve van de organisatie van grootschalige evenementen vaker verplaatst worden en wel: jaarlijks tweemaal per marktdag, dat wil zeggen maximaal 2 dinsdagen, maximaal 2 donderdagen, maximaal 2 vrijdagen, maximaal 2 zaterdagen en maximaal 2 koopzondagen.
- Er is sprake van een "verplaatste markt" als de warenmarkt nagenoeg volledig verplaatst moet worden, in die zin dat ten minste de ster op de Grote Markt of een vergelijkbaar oppervlak daar in de buurt volledig dient te worden verplaatst. Om in aanmerking te komen voor een vergunning voor het organiseren van een evenement op de Grote Markt, waarvoor de warenmarkt verplaatst moet worden, moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:
  - Vast staat dat het evenement niet met de warenmarkt gecombineerd kan worden.
  - Vast staat dat het evenement niet op één van de 'vrije' dagen georganiseerd kan worden.
  - Er is sprake van een grootschalig evenement met een bijzondere uitstraling voor de stad Groningen en/of de omgeving daarvan.
  - Er is sprake van een evenement met een kwalitatieve uitstraling.
  - Er is sprake van een gevarieerd aanbod van evenementen.
  - De evenementenvergunning dient ten minste vier maanden tevoren te worden aangevraagd.
- Bij de verplaatsing van de warenmarkt voor evenementen worden locaties gebruikt, die anders niet voor markten beschikbaar zijn. Hiervoor zijn twee tekeningen gemaakt, te weten: de volledig verplaatste warenmarkt Grote Markt/Vismarkt tijdens de Mei-kermis en de verplaatste warenmarkt Grote Markt tijdens de Zomerkermis en andere grootschalige evenementen.
- Een door de marktcommissie benoemde commissie stelt gedragsregels vast op grond waarvan marktkooplieden een plaats in een verplaatste marktsituatie krijgen toebedeeld.
- In afwijking van de voorgaande regels kan het college van burgemeester en wethouders in bijzondere en/of onvoorziene gevallen besluiten de warenmarkt op de Grote Markt en/of de Vismarkt te verplaatsen ten behoeve van een evenement. Hiervan is bijvoorbeeld sprake, indien de plannen voor het organiseren van het evenement op kortere termijn dan vier maanden bekend worden en/of er sprake is van een bijzonder belang voor de stad Groningen.

In het kort kan het beleid van de gemeente Groningen ten aanzien van Grote Markt/Vismarkt als evenemententerrein als volgt worden samengevat:

- Dit gebied is maximaal 50 dagen per jaar beschikbaar voor (vaste of incidentele) evenementen.
- Een marktverplaatsing wordt aangemerkt als een verplaatsing als ten minste de markt op de ster op de Grote Markt of een qua omvang (circa 20 meter bij 30 meter) vergelijkbaar marktoppervlak wordt verplaatst.
- Verplaatsing van de markt is aan de orde gedurende de Meikermis (zowel Grote Markt als Vismarkt) en de Zomerkermis (alleen Grote Markt). Bij de Meikermis ging het in 2003 om verplaatsing op 5 marktdagen (1x dinsdag, 2x vrijdag en 2x zaterdag), bij de Zomerkermis om verplaatsing op 3 marktdagen (1x dinsdag, 1x vrijdag en 1x zaterdag).
- Voor overige evenementen is op marktdagen alleen de Grote Markt beschikbaar als evenemententerrein (en de Vismarkt alleen op niet-marktdagen). Bij uitzondering kan voor een bijzonder evenement (zoals Gironingen) ook de Vismarkt worden gebruikt.
- Overige evenementen (op marktdagen alleen op de Grote Markt) zijn wat betreft de noodzaak tot verplaatsing van de markt gebonden aan een maximum van 2 dagen per marktdag (dinsdag, donderdag, vrijdag, zaterdag en koopzondag) per jaar. Inclusief de koopzondag gaat het derhalve om maximaal 10 marktdagen per jaar. De

ervaring leert dat deze dagen meestal elk jaar met evenementen worden ingevuld. Dit betreft vooral de zaterdagen en in mindere mate doordeweekse dagen als dinsdag.

KNELPUNTEN

Als de markt wordt verplaatst zijn de alternatieve locaties de randen van de Grote Markt (noordzijde en oostzijde), de Ebbingestraat (beide zijden), de rijweg langs de Vismarkt en de ruimte naast de Korenbeurs. Belangrijk bezwaar van de marktkooplieden tegen deze alternatieve locaties is dat er geen sprake meer is van een aantrekkelijke, aaneengesloten markt, maar van een minder gezellige, versnipperde markt ("de gezelligheid is weg"). Op een verplaatste markt is er altijd druk op de beschikbare standplaatsmeters (minder dan in de normale situatie). Voldoende ruimte voor een volledige markt is er niet, hetgeen in de praktijk vaak wordt opgelost doordat niet alle kooplieden opteren voor een standplaats op die dag. In de marktverordening is opgenomen dat er bij verplaatsing van de markt ten opzichte van de marktkooplieden een inspanningsverplichting bestaat om voldoende vervangende plaatsen te creëren, maar ook dat hiervoor geen garantie kan worden gegeven.

Als groot nadeel van een verplaatste markt wordt ook gezien de onduidelijkheid over de situering van individuele standplaatshouders in de nieuwe situatie. Deze kan per verplaatsing verschillen, afhankelijk van de omvang van het evenement (en dus het aantal te verplaatsen standplaatsen) en de belangstelling van de kooplieden voor een standplaats op de markt op de betreffende dag. Het ingrijpendst in dat opzicht is de marktverplaatsing tijdens de Meimarkt, als zowel de Grote Markt als de Vismarkt voor de kermis wordt gebruikt. Tijdens deze markt is er sprake van een grote verplaatsing, terwijl ook veel kooplieden ervoor kiezen op deze dag(en) weg te blijven.

Door de geringere attractiviteit van de markt (met een kleiner en meer versnipperd aanbod) en door het feit dat vaste klanten meestal moeilijk (of moeilijker) de gewoonlijk bezochte kramen kunnen vinden, is er tijdens een marktverplaatsing voor de meeste kooplieden sprake van omzetverlies. Het omzetverlies is voor individuele kooplieden afhankelijk van branche en situering op de verplaatste markt. Voor de gehele markt wordt, afhankelijk vooral van aard en omvang van de verplaatsing, het totale omzetverlies geraamd op 20% à 50%.

Er blijkt weinig wisselwerking (positieve omzetteffecten) te zijn tussen evenementen en de markt. Dit wordt vooral toegeschreven aan het feit dat de evenementen een andersoortig publiek (bijvoorbeeld de kermis) dan wel weinig publiek (bijvoorbeeld Bobstart) aantrekken. Wel wordt onderschreven dat bepaalde evenementen (bijvoorbeeld de Meikermis) een bijdrage leveren aan de attractiviteit van de binnenstad.

Publiciteit om het publiek te laten weten dat de markt verplaatst gaat worden geschiedt door middel van de gemeentemededelingen in de (lokale) krant. Bezwaar van de marktkooplieden is dat hiermee wel de lokale, maar niet de regionale consumenten (die een belangrijk deel van de bezoekersstroom uitmaken) worden bereikt. Hoewel er regelmatig overleg is tussen gemeente en vertegenwoordigers van de markt (in de marktcommissie of in de Groningen City Club), zijn de marktvertegenwoordigers toch van mening dat er onvoldoende aandacht is voor de problemen die de markt ondervindt bij de verplaatsingen en de wensen van de markt voor oplossing van deze problemen.

Het aantal marktverplaatsingen per jaar wordt door de markt te groot geacht. Voor de meeste marktdagen (bijvoorbeeld de qua marktomzet zeer belangrijke zaterdag) gaat het per jaar om ongeveer 5 verplaatsingen (3x voor de kermissen, 2x voor andere evenementen in het kader van de "2 dagen regel"). Daarbij is ook van belang dat de evenementen voornamelijk plaatsvinden in de periode met gunstige weersomstandigheden, waarin voor de markt de omzetmogelijkheden het grootst zijn.

5 HELMOND: MARKT EN KERMIS

5.1 DE HUIDIGE MARKTSITUATIE

In het centrum van Helmond wordt elke zaterdag een weekmarkt gehouden.

Tabel 5.1: De centrummarkt in Helmond

	marktdag: zaterdag
aantal kooplieden *)	124
openingstijd **)	8u30 - 12u30
locatie	Markt/Ameidewal/ Koninginnewal Noord

*) Bron: gemeente Helmond

**) Bron: Marktengids CVAH 2003

De locatie van deze markt is de Markt, de Ameidewal en de Koninginnewal Noord. Door de situering in het hart van de binnenstad (voor een belangrijk deel in het voetgangersgebied) is er een optimale wisselwerking tussen markt en gevestigde detailhandel. Sterke punten van de markt zijn verder de grote omvang (124 standplaatsen!), het gevarieerde aanbod alsmede de opstelling in de vorm van een circuit, waardoor de consument een rondje (Markt, Ameidewal, Koninginnewal Noord, Ameidestraat) over de markt kan maken.

Het centrum van Helmond heeft niet alleen een lokale, maar ook een (beperkte) regionale verzorgingsfunctie. Dit geldt in het bijzonder voor de markt, die als een extra attractiefactor een belangrijke toegevoegde waarde voor het centrum heeft en ook veel bezoekers van buiten Helmond trekt.

Tabel 5.2: Branchering van de centrummarkt in Helmond

Bron: gemeente Helmond

LEVENS MIDDELEN	48 %
KLEDING/TEXTIEL	31 %
BLOEMEN EN PLANTEN	6 %
OVERIG	15 %

De branchering van de centrummarkt in Helmond (van de 124 vaste standplaatshouders op zaterdag) is vermeld in tabel 5.2. In het branchepatroon ligt sterk de nadruk op de foodsector (bijna de helft van het aantal standplaatsen). Deze markt heeft dus vooral een belangrijke boodschappenfunctie (met o.a. 29 standplaatsen in groenten/fruit). Dit neemt niet weg dat ook de branchegroep kleding/textiel sterk is vertegenwoordigd, wellicht niet zozeer relatief maar wel absoluut (39 standplaatsen). Derhalve heeft de zaterdagmarkt ook een belangrijke recreatieve "winkel"functie.

In het centrum van Helmond vindt ook een markt op woensdagochtend plaats. Deze is veel geringer van omvang (circa 30 standplaatsen) dan de zaterdagmarkt en vindt plaats op de Markt. Daarnaast is er in Helmond elke vrijdagochtend een wijkmarkt bij winkelcentrum Brouwhorst.

5.2 HET EVENEMENT: DE KERMIS

HET EVENEMENT

Twee keer in het jaar wordt in het centrum van Helmond (onder andere op de Markt) de kermis gehouden: in het voorjaar en in de zomer. De kermis in Helmond is, evenals de markt, reeds een eeuwenoude traditie.

DE PROCEDURE

In het verleden (tot en met het jaar 2001) werd tijdens de kermis de markt in zijn geheel verplaatst naar de Kanaaldijk N.O. (tussen Havenweg en Julianabrug) inclusief een deel van de Waardstraat/Torenstraat. Hoewel deze locatie (net buiten het centrum) voor de markthandel qua omzetsmogelijkheden minder gunstig was dan de gebruikelijke (centraal gelegen) locatie, heeft dit nooit geleid tot ernstige problemen of protesten.

In 2001 werd echter door de gemeente geconstateerd dat in deze situatie knelpunten ontstonden ten aanzien van de doorstroming en afwikkeling van het verkeer in het centrum, waarbij door opstoppingen de bereikbaarheid van het centrum steeds slechter werd. Van belang daarbij was vooral dat niet meer aan de maximale toegestane aanrijtijd voor hulpdiensten (brandweer, ambulance, politie) voldaan kon worden. Derhalve is in maart 2002 door de gemeente bepaald dat tijdens de voorjaarkermis (23 maart 2002) en de zomerkermis (zaterdag 13 juli 2002) de wekelijkse markt geen doorgang kon vinden. De dringende reden (zoals omschreven in de marktverordening) voor het besluit van B en W om de markt af te blazen was de openbare orde en (verkeers)veiligheid.

Vanuit de marktcommissie is hiertegen fel en hevig geprotesteerd en door de CVAH zijn hiertegen juridische stappen ondernomen. Omdat op korte termijn geen oplossing meer kon worden gevonden (in de vorm van een nieuwe alternatieve marktlocatie) is tijdens de voorjaarskermis van 2002 de markt niet doorgedaan. Dit heeft ondertussen geleid tot een schikking tussen gemeente en CVAH, waarbij door de gemeente eenmalig een financiële vergoeding (geen compensatie voor gederfde omzet) is gegeven. Dit bedrag is gestort in de reclamekas.

Ook door de in het centrum gevestigde ondernemers is geprotesteerd tegen het niet doorgaan van de markt. Om tot een oplossing te komen (anders dan: tijdens de kermis gaat de markt niet door) is de Werkgroep Verzette Markten opgericht. In deze werkgroep waren diverse partijen (zoals centrummanager, marktkooplieden, kramenzetter, gemeente afd. Marktzaken en afd. Verkeer, politie, brandweer) vertegenwoordigd. De opdracht van de werkgroep was te zoeken naar een alternatieve locatie voor de markt waar zo veel mogelijk kramen kunnen worden geplaatst, rekening houdend met de verkeersveiligheid en de maximale aanrijtijd voor hulpdiensten. Na uitgebreid overleg over diverse alternatieve locaties, is uiteindelijk gekozen voor de locaties Koninginnewal Noord en Kanaaldijk N.O. (tussen Havenweg en Waardstraat). Derhalve wordt de markt tijdens de kermis verdeeld over twee locaties. Toch is op deze twee locaties niet voldoende ruimte (ongeveer de helft van de ruimte op de gebruikelijke locatie) beschikbaar om de markt in zijn geheel op te stellen. Derhalve heeft de marktmeester de opdracht gekregen een roulatiesysteem in te stellen, waarbij iedere koopman desgewenst tijdens de voorjaarskermis of tijdens de zomerkermis (niet beide) op de markt kan staan en het jaar daarna omgekeerd (bijvoorbeeld niet twee keer achter elkaar tijdens de zomerkermis). Tevens dient de marktmeester te zorgen voor een zo compleet mogelijke branchering op elk van de twee locaties.

Voor het eerst tijdens de zomerkermis in juli 2002 (en vervolgens zowel in voorjaar als zomer 2003) is de zaterdagmarkt op deze manier gehouden: in afgeslankte vorm en verdeeld over twee locaties. De kooplieden worden enkele maanden voor de kermis gevraagd aan te geven (door het invullen van een formulier) of ze tijdens de kermis hun standplaats willen innemen. De ervaring heeft geleerd dat ongeveer eenderde van de standplaatshouders aangeeft geen belangstelling te hebben voor de markten die tijdens de kermis worden gehouden. Na elke marktverplaatsing vindt een evaluatie plaats, waarbij tevens minimaal een keer per jaar de Werkgroep Verzette Markten bijeenkomt.

De kosten voor het verplaatsen van de markt (geen kosten voor door de markthandel gederfde inkomsten) komen ten laste van de kermis. Dit betreft bijvoorbeeld de aanleg van (tijdelijke) stroomvoorzieningen op de Kanaaldijk en de (uitgebreide) publiciteit ten aanzien van de verplaatsing (wanneer en waar) in de vorm van buitenreclame en aankondiging in de media (kabelkrant, dagbladen).

De markt op woensdag heeft een veel kleinere omvang dan de zaterdagmarkt. Tijdens de kermis kan de woensdagmarkt in zijn geheel verplaatst worden van de Markt naar de Koninginnewal Noord. Deze markt kan dus gelijktijdig met de kermis binnen het centrumgebied worden gehouden.

KNELPUNTEN

Belangrijk bezwaar tegen de nieuwe situatie is dat er tijdens de kermis geen sprake meer is van een ongedeelde markt, maar van een markt verdeeld over twee (ongeveer 500 meter van elkaar gelegen) locaties. Dit betekent dat de attractiviteit van de markt aanzienlijk afneemt. Daarbij is de locatie Kanaaldijk vanwege de ligging (wel aansluitend op, maar net buiten het centrum) minder gunstig dan de locatie Koninginnewal Noord (deel van het gebruikelijke marktterrein).

Ondanks de verdeling over twee locaties is de beschikbare ruimte (800 à 900 meter) veel kleiner dan op de gebruikelijke locatie (circa 1.700 meter). Voor ongeveer de helft van de kooplieden is er dus geen plaats, zodat ze moeten kiezen voor een plaats tijdens de voorjaarskermis of tijdens de zomerkermis. Ongeveer een op de drie kooplieden ziet bij voorbaat al af van een plaats op de markt die gelijk met de kermis wordt gehouden.

Ten aanzien van omzetverlies op de markten die tijdens de kermis gehouden zijn (zomer 2002, voorjaar en zomer 2003) is er geen duidelijk beeld. Gemeld is dat kooplieden zowel met omzetsijging als -daling worden geconfronteerd, afhankelijk van de situering op de (verplaatste) markt en andere factoren, zoals branche en weersomstandigheden. In ieder geval is er omzetverlies voor de kooplieden die vanwege plaatsgebrek niet op de markt terechtkunnen en voor de kooplieden die bij voorbaat afzien van een plek op de markt. Overigens kan het geringere marktaanbod een verklaring zijn voor omzetsijging bij individuele kooplieden.

In de (overigens goede) communicatie tussen gemeente en markt is aanvankelijk meer aandacht geweest voor het overbrengen van de boodschap (vanuit de gemeente naar de vertegenwoordigers van de markt: tijdens de kermis gaat de markt niet door) dan voor het gezamenlijk zoeken naar een oplossing. Door het instellen van een werkgroep is meer de aandacht gericht op het eindresultaat en is uiteindelijk toegewerkt naar een, niet voor iedereen even acceptabel, compromis.

Verplaatsing van de markt (zowel op zaterdag als op woensdag) vindt alleen tijdens de kermis (twee keer per jaar: voorjaar en zomer) plaats. In de marktverordening is niets vastgelegd ten aanzien van frequentie en aard van (andere) evenementen waarvoor de markt eventueel zou moeten wijken.

6 MIDDELBURG: MARKT EN IJSBAAN

6.1 DE HUIDIGE MARKTSITUATIE

In het centrum van Middelburg wordt elke donderdag op de Markt de weekmarkt gehouden.

Tabel 6.1: De centrummarkt in Middelburg

	marktdag: donderdag
aantal kooplieden *)	69
openingstijd **)	9u - 16u
locatie	Markt

*) Bron: gemeente Middelburg

***) Bron: Marktengids CVAH 2003

Het marktterrein (de Markt) is gelegen in het voetgangersgebied in de binnenstad, waar een goede wisselwerking met andere voorzieningen (winkels, horeca) mogelijk is. Bovendien is er, aan de voet van het oude stadhuis, sprake van een sfeervolle, historische ambiance.

De centrummarkt heeft uiteraard een belangrijke verzorgingsfunctie voor Middelburg, maar ook voor overig Walcheren. Bovendien trekt de markt, vooral in de zomer, veel toeristische bezoekers.

Tabel 6.2: Branchering van de centrummarkt in Middelburg

Bron: gemeente Middelburg

LEVENS MIDDELEN	41 %
KLEDING/TEXTIEL	30 %
BLOEMEN EN PLANTEN	3 %
OVERIG	26 %

De branchering van de centrummarkt in Middelburg (69 vaste standplaatshouders) is vermeld in tabel 6.2. Circa 40% van het aantal standplaatsen bestaat uit aanbod in de branchegroep levensmiddelen. Daarbij zijn met name sterk vertegenwoordigd de branches aardappelen/groenten/fruit (5 standplaatsen) en vis (4 standplaatsen), die in het algemeen belangrijke trekkers op de markt zijn.

Voor recreatief winkelen kan de consument ook goed op de markt in Middelburg terecht. Het aanbod in kleding/textiel is goed vertegenwoordigd en is vrij gevarieerd (huishoudtextiel, stoffen, beenmode, boven- en onderkleding voor kinderen, dames en heren).

De centrummarkt op donderdag is de enige weekmarkt in Middelburg. Wel zijn er nog markten elders in de gemeente Middelburg (Arnemuiden en Nieuw en Sint Joosland).

6.2 HET EVENEMENT: DE IJSBAAN

HET EVENEMENT

Ter gelegenheid van de millenniumwisseling is eenmalig in het centrum van Middelburg een winterfestijn georganiseerd: een ijsbaan met flankerende kraampjes. Het ging hierbij om een relatief langdurig evenement (van voor de kerst tot na nieuwjaar), zodat op drie marktdagen (2 donderdagen in 1999, 1 donderdag in 2000) verplaatsing van de markt (of in ieder geval van een deel van de markt) noodzakelijk was. Aanvankelijk is overwogen de markt te verplaatsen naar het Damplein (zoals één keer per jaar in de zomervakantie tijdens de kermis). Omdat echter deze locatie (in de winter) te klein was voor de gehele markt, is besloten de markt toch te handhaven op de Markt. Er is een opstelling gemaakt met de ijsbaan in het midden en de markt daar omheen. Bij deze verplaatsing ging het dus om een andere opstelling van de markt op hetzelfde marktterrein.

DE PROCEDURE

In augustus 1999 zijn de plannen voor de realisatie van een ijsbaan op de Markt tijdens de millenniumwisseling ontstaan. Toen de organisatie (financieel) rond was, is dit evenement in de marktcommissie aangekondigd. Belangrijk bezwaar van de marktkooplieden was dat zij niet bij de voorbereiding, maar pas in een (te) laat stadium bij het evenement werden betrokken. Tussen de organisatoren van het evenement en vertegenwoordigers van de markt is overleg gevoerd over de voor de ijsbaan benodigde ruimte. Deze ruimte bleek aanzienlijk groter (180 m²) te zijn dan hetgeen voor de markt acceptabel was (90 m²). De hoeveelheid benodigde ruimte werd mede bepaald door standplaatsen rondom de ijsbaan, die moesten bijdragen aan een rendabele exploitatie van het gehele evenement.

Dit was voor de vertegenwoordigers van de markt aanleiding om de samenwerking en het overleg te beëindigen. In een juridische procedure hebben zij vervolgens om schorsing van de verleende vergunningen gevraagd. Dit verzoek is (met uitzondering van één niet noodzakelijke vergunning) niet gehonoreerd. De gemeente heeft gebruik gemaakt van de bevoegdheid om de opstelling en indeling van de markt te bepalen. Voor de betreffende 3 donderdagen is de marktopstelling gewijzigd, hetgeen door de rechter is geaccordeerd (er is dus geen gebruik gemaakt van de in de marktverordening opgenomen bepaling dat op grond van bijzondere omstandigheden tijdelijk een andere plaats voor het houden van de markt kan worden aangewezen).

Door de vertegenwoordigers van de markt wordt als zeer positief ervaren dat bij de gerechtelijke uitspraak het voorbehoud is gemaakt dat voortaan voor het houden van evenementen ruim van tevoren overleg tussen de gemeente en de markt noodzakelijk is.

In de marktcommissie is vrij snel tussen gemeente en markt overeenstemming bereikt over een nadeelcompensatie voor de marktkooplieden die gedurende het winterfestijn naar een andere plaats op de Markt moesten uitwijken (voor de dagen dat zij op die andere plaats hebben gestaan). Door de gemeente is een schadebedrag voor deze kooplieden vastgesteld, waarmee eenieder akkoord is gegaan.

KNELPUNTEN

Hoewel de markt op het gebruikelijke marktterrein (de Markt) kon worden gehouden, moest wel een deel van de kooplieden naar een andere plaats uitwijken. Het niet kunnen staan op de gebruikelijke (voor de consument herkenbare) plaats heeft tot omzetverlies geleid, waarvoor de betrokken kooplieden financieel zijn gecompenseerd. Niet bekend is of de kooplieden die op hun eigen plaats konden blijven staan ook omzetverlies hebben geleden.

Door gezamenlijke publiciteit (van gemeente, markt en organisator evenement) had meer voordeel kunnen worden gehaald uit de extra aantrekkingskracht van een winterse attractie als een ijsbaan (wisselwerking tussen markt en ijsbaan). Door de juridische perikelen is dit echter niet gebeurd en is volstaan met een zakelijke mededeling in de krant.

Aankondiging van het evenement en daaropvolgend de start van het overleg tussen de betrokken partijen heeft pas in een laat stadium plaatsgevonden: in de ogen van de vertegenwoordigers van de markt in een te laat stadium ("de trein reed al"), waarin zinvol en constructief overleg niet meer mogelijk bleek.

7 ZOETERMEER: MARKT EN ZOETERMEER CULINAIR

7.1 DE HUIDIGE MARKTSITUATIE

In het centrum van Zoetermeer wordt in het Stadshart (achter het stadhuis) op twee dagen (dinsdag en zaterdag) een weekmarkt gehouden. Daarnaast is er in Zoetermeer nog een wijkmarkt in Rokkeveen.

Tabel 7.1: De centrummarkt in Zoetermeer

	marktdag: zaterdag
aantal kooplieden *)	58
openingstijd **)	10u - 17u
locatie	Markt

*) Bron: gemeente Zoetermeer

***) Bron: Marktengids CVAH 2003

De centrummarkt is gesitueerd op de Markt (op het parkeerterrein tussen het stadhuis en de Grote Dobbe). Door de situering in (of eigenlijk: aan de rand van) het Stadshart van Zoetermeer kan de warenmarkt profiteren van de aantrekkingskracht van dit centrum. Er ontbreekt echter een directe zichtrelatie tussen de winkels en de markt. Vanaf de winkels aan het Stadhuisplein is het Zuidwaarts de verbinding naar het (vanaf het Stadhuisplein niet zichtbare) marktterrein.

Het Stadshart heeft (uiteraard) een belangrijke verzorgende functie voor de inwoners van Zoetermeer en trekt ook in belangrijke mate consumenten uit de regio, met name uit Bleiswijk, Berkel en Rodenrijs, Nootdorp, Pijnacker en Bergschenhoek.

Tabel 7.2: Branchering van de centrummarkt (op zaterdag) in Zoetermeer

Bron: gemeente Zoetermeer

LEVENS MIDDELEN	38 %
KLEDING/TEXTIEL	26 %
BLOEMEN EN PLANTEN	4 %
OVERIG	32 %

De branchering van de centrummarkt in Zoetermeer (van de 58 vaste standplaatshouders op zaterdag) is vermeld in tabel 7.2. De markt heeft een belangrijke boodschappenfunctie. Een groot deel (maar zoals gebruikelijk op een markt van deze omvang minder dan de helft van het aantal standplaatsen) bestaat uit aanbod in de branchegroep levensmiddelen. Het sterkst vertegenwoordigd daarbij is de branche aardappelen/groenten/fruit (4 standplaatsen), die in het algemeen een belangrijke trekker op de markt is.

Bij recreatief winkelen speelt vooral het aanbod kleding/textiel een belangrijke rol. Dit aanbod is iets minder sterk vertegenwoordigd (en in ieder geval niet compleet: ondergoed/lingerie ontbreekt).

In (naast) het Stadshart wordt ook op dinsdag een markt gehouden. Deze is eveneens gesitueerd op de Markt, maar is geringer van omvang (41 standplaatsen) dan de zaterdagmarkt. Daarnaast is er in Zoetermeer elke vrijdag een wijkmarkt bij winkelcentrum Rokkeveen.

7.2 HET EVENEMENT: ZOETERMEER CULINAIR

HET EVENEMENT

Jaarlijks wordt in het centrum van Zoetermeer op het marktterrein het evenement Zoetermeer Culinaire gehouden. Op dit jaarlijkse evenement presenteren de horecaondernemers van Zoetermeer zich aan de consument. Voor de editie van 2002 (die plaatsvond op 6 juli, onlangs ook weer op 21 en 22 juni 2003) hadden de organisatoren voor het eerst het gehele marktterrein nodig. Belangrijke factor bij de keuze van het marktterrein voor dit evenement is de nabijheid van het Stadshart.

DE PROCEDURE

Ongeveer 2 maanden voor het evenement (na verlening van de vergunning) is dit in de marktcommissie aangekondigd. Door de vertegenwoordigers van de marktcoopliden in de marktcommissie is aangegeven dat zij tegen verplaatsing waren. Er is daarna door de koopliden aan de organisator van het evenement (Vereniging Promotie Stadshart, Stichting Floravontuur Zoetermeer) gevraagd naar de mogelijkheid om een klein deel van het marktterrein (langs de randen) tijdens het evenement alsnog voor de markt te gebruiken. Goed overleg over deze kwestie is echter niet van de grond gekomen, waarbij de getroebleerde verhouding tussen deze partijen zeker een rol speelde. Door de organisator van het evenement is aangegeven dat voor een goede presentatie van Zoetermeer Culinaire het gehele marktterrein nodig was en dat het delen van deze ruimte met de warenmarkt niet mogelijk was.

Vervolgens is er ook geen (vruchtbaar) overleg tussen gemeente en marktcoopliden over de verplaatsing van de markt meer geweest. Omdat het alternatieve marktterrein te klein was voor alle koopliden (en daardoor sommige kramen verspreid moesten worden opgesteld) is toen van de zijde van de marktcoopliden bezwaar tegen de verleende vergunning aangetekend en om schorsing gevraagd. Dit verzoek is door de rechter afgewezen.

Het beleid van de gemeente is erop gericht bijzondere evenementen met een promotionele waarde voor de gemeente Zoetermeer in het algemeen en voor het Stadshart in het bijzonder op de Markt te doen plaatsvinden. Aangezien naast evenementen ook de warenmarkt door de gemeente van belang wordt geacht voor de attractiviteit van het Stadshart, is tevens in de marktverordening opgenomen dat de markt een beperkt aantal dagen per jaar (maximaal 5 zaterdagen) vanwege evenementen op het marktterrein verplaatst mag worden. In de praktijk gaat het in het centrum van Zoetermeer gewoonlijk om circa 3 verplaatsingen per jaar. Voor evenementen als kermis en circus is een ander evenemententerrein beschikbaar. Bij dergelijke evenementen (grootschalig met een belangrijke promotionele waarde) is volgens de argumentatie van de gemeente sprake van dringende redenen (zoals bedoeld in de marktverordening) om de markt tijdelijk te verplaatsen.

KNELPUNTEN

Op het Marseillepad is een alternatieve locatie waarheen de markt kan uitwijken bij een verplaatsing. Hoewel stroomvoorziening aanwezig is, is de capaciteit daarvan te klein voor de gehele markt (zodat een aggregaat moet worden gehuurd). De alternatieve locatie is geen "echt" marktterrein: door de aanwezigheid van obstakels (paaltjes, bomen) kunnen kramen niet tegen elkaar worden geschoven. Mede daardoor biedt deze locatie onvoldoende ruimte om de gehele markt te plaatsen, zodat een aantal kramen verspreid komen te staan. Deze opstelling (een gedeelde markt) vermindert de attractiviteit van het geheel.

Belangrijk nadeel van de alternatieve locatie is de grotere afstand tot het winkelcentrum en daardoor ook de onzichtbaarheid voor bezoekers die vanaf het Zuidwaarts de Markt betreden. Voor de vaste bezoekers die doelgericht de markt bezoeken (circa 80% van de klanten) ontstaat de indruk dat er op deze dag geen markt is. De publiciteit om de consumenten (vaste en overige bezoekers) te laten weten dat er naast het evenement WEL markt is, was beperkt (gemeenteberichten, spandoek).

Zoals vermeld was in 2002 (voor het eerst) het gehele marktterrein nodig voor het evenement Zoetermeer Culinair (uit contact tussen markthandel en de organisator bleek dat een gedeeld gebruik van het marktterrein niet mogelijk was). Doordat niet een deel van de marktkramen langs de randen van het marktterrein kon worden geplaatst ontstonden twee belangrijke knelpunten: een beperkte zichtbaarheid van de markt (vanaf het Zuidwaarts) en een te kleine fysieke ruimte voor de markt op het Marseillepad.

Een (tijdelijke en plotselinge) verplaatsing van de markt levert altijd omzetverlies op. De omvang daarvan is voor individuele kooplieden afhankelijk van factoren als situering op de "gewone" markt en het weer, maar bedraagt volgens de opgave van de kooplieden in Zoetermeer al gauw ongeveer eenderde van de omzet op de gebruikelijke locatie.